

Belangrijke overwegingen bij het gebruik van nestcamera's

De ontwikkeling van nestcamera's is niet te stoppen. Steeds meer varianten en mogelijkheden komen op de markt en die hebben inmiddels ook hun weg naar de kerkuilenkast gevonden.

De toepassing van nestcamera's bij kerkuilenkasten kan, mits zorgvuldig uitgevoerd, zeker meerwaarde opleveren voor de bescherming van de soort. Er zitten echter ook wat mogelijke risico's en nadelen aan, waar vooraf goed over na moet worden gedacht. In dit memo zetten we een aantal belangrijke richtlijnen en aandachtspunten op een rij.

- Als een kasteigenaar een camera wil (laten) installeren is het veel beter om dat te begeleiden dan het proberen tegen te houden. Het plaatsen en gebruiken van een nestcamera is ook niet bij wet verboden. Maar dat is alleen zo, als het geen enkele verstoring oplevert tijdens installatie, gebruik en onderhoud. Het verstoren van een broedlocatie, op welke manier dan ook, is verboden.
- Het belang van de uil (als soort) blijft altijd leidend, maar er zijn zowel potentiële voor- als nadelen, dus maatwerk is in alle gevallen vereist.
- Een goed geplaatste nestcamera biedt veel meer inzicht in wat zich in de kast afspeelt dan een enkel controlebezoek (legdatum, aantal eieren, datum eerste uitkomst, etc...). Dat werkt natuurlijk alleen maar als die data en inzichten dan wel vastgelegd en gedeeld worden. Dit kan bijv. via NESTKAART als extra 'bezoeken'. Het is belangrijk om met de kasteigenaren af te spreken hoe deze extra data in NESTKAART terecht komt (zonder dubbelingen). Als SKWN horen we ook graag als er van kasten extra data wordt verzameld. We proberen zo langzaam een landelijk overzicht op te bouwen van kasten waar extra informatie beschikbaar is.
De nestcamera's bieden op deze manier een unieke kans om belangrijke data te verzamelen over broed- en nestsucces; zonde als we die kans laten liggen..
- Een kastbezoek is met behulp van camera's ook veel beter te plannen, waardoor kans op verstoring bij te vroeg bezoek en kans op te laat komen flink kunnen verminderen.
- De camera en toebehoren zelf (bekabeling, zender, batterij, etc...) mogen uiteraard nooit verstoring of belemmering opleveren. Het kan dus zijn dat de kast moet worden aangepast om alles op een goede plek kwijt te kunnen. Denk hierbij ook aan het risico van losraken of zelfs doorbijten van de bekabeling of het verstrikt raken in losse bekabeling binnen of buiten de kast.
- Bij kerkuilen mag onder geen voorwaarde daglicht verlichting worden toegepast. De beelden uit de kast zullen met de huidige stand der techniek dus altijd in zwart/wit (infrarood) zijn. De kerkuilen zijn niet gevoelig voor infrarood licht. Controleer ook dat de camera geen ingebouwde aan-uit, actief-niet actief, of 'beweging gedetecteerd' lampje in zichtbaar licht heeft.

- Denk bij verstoring ook aan het risico van geluid, bijvoorbeeld bij het inzoomen van de camera of het aan/uit schakelen. Deze geluiden kunnen in de kast veel onrust veroorzaken.
- Het installeren, onderhouden en verhelpen van storingen kan alleen plaatsvinden buiten het broedseizoen. Als gedurende het broedseizoen een storing optreedt is het dus einde voorstelling tot in ieder geval de eerstvolgende kastcontrole (ringbezoek of nacontrole). Tussentijds storingen verhelpen zal altijd tot onacceptabele verstoring van het nest leiden. Denk hierbij ook aan de vervuiling van de cameralens/lenzen. Niet alleen het stof in de kast, maar ook rondspattende lichaamsvloeistoffen van uilen en prooien hebben al menig camerabeeld tijdenlang geblokkeerd. Een hoger standpunt van de camera vermindert de kans daarop wel aanzienlijk.
- Een minder voor de hand liggend risico vormt het ‘ingrijpen’ door de kasteigenaar of andere kijkers bij bijvoorbeeld honger, ziekte of bewoning door andere soorten. Het standpunt blijft hierbij dat er in principe niet wordt ingegrepen in een natuurlijk proces, ook omdat je nooit kunt overzien of het wel echt in het belang van de soort is om een hongerig of ziek dier uit de kast te ‘redden’. Daarnaast is het ook wettelijk verboden. Maar dit zijn vaak complexe discussies die veel tijd kunnen kosten en dan alsnog kunnen eindigen in onbegrip.
- Het delen van live nestbeelden op social media heeft helaas ook nog altijd een risico op eier- of kuikenroof door illegale handelaren. Het is goed om ook dit vooraf met de kasteigenaar te bespreken.
- In een aantal regio’s worden hele goedkope camera’s geplaatst die alleen ter plaatse met een uitlees unit kunnen worden bekeken. Hoewel de kwaliteit van deze beelden niet bijzonder goed is zitten er veel voordelen aan deze keuze. Vanwege de lage kostprijs kunnen heel veel kasten met een camera worden uitgerust en al vroeg in het seizoen zonder enige verstoring worden gecontroleerd. Ook kasten op moeilijk bereikbare plekken kunnen zo toch eenvoudig vooraf worden gecontroleerd, voordat ladders en stellages worden aangebracht. Uiteraard kunnen ook de kasteigenaren een uitleesunit aanschaffen om mee te genieten van de ontwikkeling, maar het uitzwerven van beeldmateriaal op social media wordt hiermee ook sterk beperkt.

Technische ondersteuning bij keuze van camera en toebehoren

Wij hebben als landelijke stichting niet de mogelijkheden om de ontwikkeling van de techniek op de voet te volgen en hierin te adviseren. Voor ons staat het belang van de kerkuil voorop, zoals verwoord in bovenstaande aandachtspunten.

De vertaling van de aandachtspunten in een werkende technische oplossing is werk voor experts of volhardende amateurs. Er zijn vele aanbieders op de markt en het is voor ons niet mogelijk om bij te houden of zij aan bovenstaande eisen voldoen, nu en in de toekomst. In veel vogelwerkgroepen zijn wel één of meer personen aanwezig met enige ervaring met nestcamera’s.

Een leverancier die ons heeft bevestigd te kunnen voldoen aan de voorwaarden die hierboven zijn gesteld is <https://www.wildlifemonitoringsolutions.nl/>, maar er zijn ongetwijfeld nog meer leveranciers die dit kunnen.